

Kracht naar Kruis

STICHTING EVANGELISEREND LECTUURFONDS VOOR CHRONISCH ZIEKEN EN OUDEREN

no. 3 • Oktober 2021 • 79ste jaargang

MEDITATIE

Lea de miskende

*"Toen de Heere zag dat Lea minder geliefd was, opende Hij haar baarmoeder.....
Toen hield zij op met baren".*

Genesis 29 vers 31 tot 35 (deel 1)

Dit is een gedeelte van "een hoofdstuk vooraf". Aan wat vooraf? Aan de geschiedenis van het leven van de twaalf zonen van Jakob vooraf die het volk Israël zijn gaan vormen dat Gods liefde van het eerste uur is. Samen heten zij dan ook "Gods volk". Ik kan er geen genoeg van krijgen. Omdat deze jongens van Jakob niet deugen, en omdat wij als gemeente in Israël ingelijfd, diep met hen verbonden zijn en op hen lijken en omdat de God van die jongens die niet deugen tot in verre geslachten zegt: "Dat is Mijn volk!" Nu worden in dit hoofdstuk de voornaamste spelers in dat drama voorgesteld aan wie dit, zoals wij, later lezen: Jakob, die de hoofdrol speelt, maar ook zijn schoonvader Laban, die de rol heeft van de berekende man van wie er niemand wie dit leest, houdt, maar ook Lea en haar jongere zuster Rachel met wie Jakob getrouwd was, en de beide slavinnen, die God ook een naam geeft (dat is bijzonder voor slavinnen) en die draagmoeders werden van vier van zijn zonen. Dus het is meteen bij de titelrol van dit drama al spannend. Maar dit is niet voor de spanning ons beschreven. Wij zijn bij het Bijbellezen niet uit op sensatie en sentiment. Maar het gaat vooral om hoe ingewikkeld ons leven is en hoe wij daarin staan en hoe vooral God daar in staat.

Je kunt als je over de lange Jakobshoofdstukken het hebt over de afzonderlijke twaalf zonen van Jakob spreken. Dat ligt zelfs voor de hand. Maar je kunt er ook zoals wij dat nu doen een gedeelte uitlichten en er eens tegenaan kijken van een andere kant. Onze tekst ziet het allemaal aan met de ogen van Lea. Het is net alsof wij God horen zeggen: "Kijkt u zo er eens naar".

Velen lijken er een betrekkelijk overzichtelijk leven te hebben. Een "gewoon leven" zoals de meesten van ons dat graag hebben. Maar dat lijkt inderdaad vaak maar zo. Want je kijkt daar niet in. In elk geval zal het leven van nogal wat mensen juist een ongewoon leven zijn. Deze geschiedenis heeft iets absurds. Het is een drama. En ons eigen leven is misschien niet eens zoveel minder een drama dan dit.

Jakobs huis was geen fijn gezin. Daar moeten wij ook maar aan denken als het in de kerk moeilijk gaat. Jakobs huis was in die dagen de kerk, het volk van de belofte en van het verbond. Wij moeten maar veel geduld hebben in de kerk. Meer dan wij dikwijls doen. Want het is nooit anders dan een zondarevolk waarvan God zegt: "Dat volk is mijn volk".

Op het eerste gezicht staat dit ver van ons af. Het lijkt alleen maar iets van lang geleden. Dat van die vier vrouwen van Jakob en dat van dat draagmoederschap ligt wijd weg van wat gemiddeld onze burgerlijke opvattingen zijn. Maar als je er wat langer over nadenkt staat het minder ver van je af dan je denkt. Het is niet zo ver. Altijd als het over Jakob gaat, gaat het ook over ons. En Lea en Rachel horen bij hem. Als het dus over hen gaat, gaat het ook over ons.

Maar het is niet standaard wat hier gebeurt. Het is niet een zomaar stil voortkabbelen iets. Maar wat hier beschreven wordt is bizar en ingewikkeld. Maar het is niet ingewikkelder dan dat het leven dat is. Vele verstoorde,

Op dit moment nemen de besmettingen met het corona-virus weer toe. Deze ziekte is nog niet voorbij. En het is de vraag of we er ooit helemaal van af komen. Verstaan we blijvend de roepstem van de Heere hierin? En dat geldt van veel meer zaken. De Heere is nabij!

Onze gewaardeerde medewerker ds. J. van Amstel heeft aangegeven te moeten stoppen met het leveren van zijn bijdragen. Dat betreuren wij, al respecteren wij deze beslissing. En ons rest dankbaarheid voor de vele bijdragen die van zijn hand in ons blad zijn verschenen. Een laatste serie artikelen zal nog worden geplaatst. Onze voorzitter heeft een woord van dank en waardering geschreven. We sluiten ons daar graag bij aan. Verder biedt dit nummer weer genoeg stof tot overdenking. In een gedicht wordt de kern van de Reformatie naar voren gebracht. We wensen alle lezers van harte Gods zegen toe!

H.I.Ambacht
ds. J.P. Boiten

ingewikkelde levens zijn er. Als je dat eens allemaal wist. Mensen hebben een gebroken huwelijk of ze raken hun werk kwijt of ze moeten gedwongen verhuizen of ze kunnen wat er omgaat in hun hoofd niet meer aan.

Als je over 100 of 1000 moeilijke gevallen hoort waar de mensen mee te maken krijgen zegt het je niets. Maar dat ene verhaal van achter de voordeur grijpt je erg aan.

Deze woorden over Lea doen zo'n voordeur voor ons open. We krijgen ineens een schrijnend beeld te zien van haar leven. Het grijpt ons zeer aan.

Onthutsend is het. Ineens denk je: "Wat een zwaar leven heb jij".

De mindere is Lea. De afgewezen is ze. De miskende. Degene die zich aan de kant gezet voelt. Degene die de verlangde erkenning van Jakob niet krijgt. Dan ga je natuurlijk denken, dat de hele wereld je wat medelijdend beziet. Niet een glorieuze opgang maak je dan meer. Je bent er dan een van het tweede plan geworden.

In het boek "Ten oosten van Eden" van John Steinbeck staat: "De grootste angst die een kind kan hebben is dat er niet van hem gehouden wordt, en afwijzing is de hel die het vreest".

In de namen die Lea haar vier oudsten geeft, hoor je haar levensverdriet. Er zijn drie zonen voor nodig voor ze bij de geboorte van haar vierde weer wat een evenwicht vindt. Dus nogal heftig gaat dat er aan toe.

Bij de geboorte van de vierde ziet ze pas dat God haar, de miskende, toch kent.

Als een idylle was het begonnen toen Jakob in haar land kwam. Bij de bron in het verre land van zijn moeder waar hij heen was gevluht, had hij voor het eerst, toen zij de schapen drinken kwam geven, Lea's jongere zusje Rachel gezien. Het gaf de mooie held reuzenkracht zodat hij stoer het zware

deksel van de put tilde. Dat eed niemand hem na.

Zij was een herderinnetje zo fris en vrolijk, dat je in heel Haran zo geen tweede vond. Geen vergelijk bijvoorbeeld met Lea, haar oudere zusje met de fletse ogen. Buechner in het boek "De zoon van de Lach" vertelt het ons na hoe Jakob het verschil ziet bij het wakker worden na de eerste huwelijksnacht: "Ik zag de slaperige ogen met de roze randjes er omheen. Ik zag Lea".

Van Laban was dat nogal misdadig geweest. Jakob kreeg Rachel lief. En Rachel Jakob. En Laban zag het. En hij maakte van dat moois iets gemeens. "Waarom zou je mij om niet dienen, Jakob. Zeg maar wat ik je als loon zal geven". "Laban, ik zou graag met Rachel trouwen". "Met Rachel? Maar je weet toch, dat niet Rachel de oudste is, maar Lea?" "Ja, dat weet ik, maar ik houd van Rachel". "Goed, werk 7 jaren voor mij en dan geef ik je Rachel als loon". Die tijd was zo om. Want als je iemand lief vindt, vliegt de tijd om.

Toen werd de grote boerenbruiloft gevierd. Er werd goed gegeten en gedronken. En de nacht kwam. De huwelijksnacht. Met de vrouw van zijn dromen naast hem werd Jakob wakker. "Maar zie, het was Lea". Toen was het nooit meer zo mooi als wat wij van die dingen dromen. Jakob brult het uit van toorn en verdriet. Het hele kamp moet het hebben gehoord.

Wat Lea voelde laat de Bijbel open. Dat is een zwart gat, onbeschrijfelijk diep. Daarom wordt het ook niet beschreven. Toen Jakob, helemaal van de kook, ermee naar Laban toeging, zei Laban nogmaals listig: "Maar je weet toch dat dat in ons land zo gaat".

Maar hij was niet zo slecht dat hij Jakob de volgende week ook Rachel niet gaf. Maar dat loste natuurlijk niets op. Voor Rachel niet en voor Jakob niet en voor Lea ook niet. Mensenlief, wat een leed!

Herfst

Vorbijgegleden is de zomer,
Geen jong-groen blad, geen bloesem meer.

De herfst is duidelijk gekomen
we horen en we zien hem weer.

Gestaag blijven de blaad'ren vallen,
verkleurd, verdroogd, licht als een veer.

Bij niet te tellen duizendtallen
dalen ze op de aarde neer.

De herfst is duidelijk gekomen,
We zien zijn sporen wijd en zijd.
En ook wij kunnen niet ontkomen,
een mens heeft ook zijn najaars-tijd.

Maar hoe 't ook sterft aan boom
en struiken
Diep in hun takken groeit heel stil
Een klein begin van nieuw ontspruiten.
Zo heeft de Schepper het gewild.

En wij mogen de handen vouwen
in dit, toch ernstige, getij
om Christus wil in vol vertrouwen
bidden dat het ten leven zij.

Jo van Veen - Nusmeijer

Maar had Lea zich niet tegen haar vader verzet?

Onmiskkenbaar is, dat zij aan het bedrog ook meegedaan had. Ik denk, dat ik dat wel een beetje begrijp. Zij heeft Jakob ook wel graag willen hebben. Was dit voor haar niet een kans? En zo`n meisje had zoveel thuis niet te zeggen. De thuisdruk is veelal schrikbarend groot. Toen, maar nu nog. En je thuis is je thuis. Nooit sterk genoeg is het dat je je

dat in kunt denken. En dat thuis is van jou. Je hebt niets meer als je je thuis niet meer hebt. Niemand durft er ooit zijn thuis af te vallen, want wie dat doet wordt dakloos. Veel misbruik wordt er daarvan gemaakt. Tussen de regels door lezen wij dat bijna elke dag in de krant. Maar Lea werd wel afgedankt als een verkeerde aanschaf en men zette haar aan de kant. De bittere wreedheid van de harde wereld was dat. Haar status werd die van het tweede plan. Zwaarder was dat dan dat Lea ooit had kunnen denken. Zij droeg dat gewicht elke dag. Ik denk niet dat Jakob helemaal voor Lea niets heeft gedaan. Ook in hem moet er een diepe pijn om de toestand waar ze in terecht zijn gekomen geweest zijn. En als straks (maar dat is pas op de laatste bladzijde van dit Bijbelboek) Jakob sterft beveelt hij zijn zonen dat ze hem niet in Bethlehem bij Rachel moe-

ten begraven, maar in Abrahams duur gekochte graf waar Lea ook lag. In die laatste wens blijkt hij het helemaal eens te zijn geworden met God. Maar zo ver is het nu nog lang niet. Nu wordt Lea nog neergezet en vernederd. Arme Lea. Ons tekstgedeelte maakt ons een beetje verlegen. Over het meest intieme en over het mooiste van de wereld gaat dit. Maar ook over dat daar een schaduw over ligt van de zonde. Vanwege dus dat wij niet zijn wat wij wel behoren te zijn. Daarom werd dat mooiste van de wereld voor Lea iets pijnlijks en problematisch. En voor Rachel ook. Om dat te bedenken hoef je geen psychologie gestudeerd te hebben. Daar hoef je alleen maar mens voor te zijn. En voor Jakob viel het evenmin mee. Hij zat klem tussen vele ingewikkelde vragen.

Langerak ds. J.A.H. Jongkind

Gebed voor kranke mensen (15)

De kastijdingen zijn tekenen van Gods Vaderlijke liefde. Die machtige belijdenis is uitgesproken in dit gebed. Het geloof belijdt de heilzame werking van de tucht. Want het is een bewijs van de genadige zorg van de

Heere. Dan vervolgt het gebed met een vraag om vermeerdering van het geloof : "Vermeerder, o Heere, ons geloof, door Uw Heilige Geest, opdat wij Christus hoe langer hoe meer ingelijfd worden, als lidmaten hun geestelijk Hoofd, wien Gij ons in lijden en heerlijkheid gelijk maken wilt."

In deze woorden worden veel zaken genoemd. Het is de vraag die de discipelen aan de Heere Jezus stellen : vermeerder ons het geloof. U kunt het lezen in Lukas 17 : 5. De aanleiding voor deze vraag is het onderwijs van de Heere Jezus over de vergeving. Als iemand zeven maal op een dag tegen u zondigt en zeven keer belijdt dat het hem leed is, dan zult u het hem vergeven. De discipelen voelen aan dat dit wel heel moeilijk is. Het vraagt zoveel geloof van een mens dat zij zich niet in staat voelen om daaraan te voldoen. Vandaar hun vraag : vermeerder ons het geloof. Of zoals je ook kunt vertalen : Geef ons meer

geloof. Want de apostelen voelden goed aan wat hen ontbrak. En ze dachten : als wij maar meer geloof hadden, zo het beter gaan om telkens te vergeven. Wat is het antwoord van de Heere Jezus op hun vraag? Hij verklaart dan de werking van het mosterdzaad. Als u een geloof had als een mosterdzaadje, dat zoudt u tegen deze moerbeziënboom zeggen: wort ontworteld en in de zee geplant! En hij zou u gehoorzaam zijn. Een mosterdzaadje is het kleinste van de zaden. We moeten het dus bij het geloof niet zoeken in grote dingen. Het ware geloof is klein, maar wie dat kleine geloof heeft overwint problemen en moeiten. Voor die gelovige staat niets in de weg. Als het gaat om Gods eer en de zaligheid van de mens dan kan het geloof de meest vast gewortelde bomen verplaatsen. Ten diepste verontschuldigen de discipelen zichzelf met die vraag om geloofsvermeerdering. Want dan zeggen ze daarmee dat ze dat geloof niet hebben ontvangen en werpen daarmee de schuld op de Heere. Hij heeft ons niet genoeg geloof gegeven anders zouden wij het wel hebben gedaan. De Heere bedoelt: wanneer u het kleinste geloof hebt, zo klein als een mosterdzaadje, dat zult u doen de wil van God. Al staat u voor een berg van onmogelijkheid. Hierin ligt troost voor zieken. Dit wijst de weg in tijden van aanvechting. Nooit kan het geloof te veel van de Heere verwachten! De vergevende liefde van de Heere weegt ruim op tegen onze schuld! Bij de Heere is genade om ook in diepste nood en smart kracht te geven om te volharden in de levende hoop op Hem! Dan is er ook het verlangen om Christus hoe langer hoe meer ingelijfd te worden. Strikt genomen is deze formulering niet terecht. Want als de Heere je door Zijn genade inlijft in Jezus Christus, ligt dat toch vast? Het is in of buiten Christus. Hoe kun je dan vragen om meer in Christus ingelijfd te worden? De bedoeling

is dat die inlijving meer vastheid mag krijgen. Om in de moeiten meer het deelgenootschap aan Christus te mogen kennen. Zoals lidmaten aan hun geestelijk Hoofd zijn verbonden. Is dat niet de genade die moedgevend is? En dat geldt niet alleen bij ziekte. Het is noodzakelijk voor elke gelovige. Zijn we zo verbonden aan Jezus Christus als ons Hoofd, dat we Hem willen dienen en prijzen? Achten we alle andere dingen schade te zijn opdat we Christus mogen gewinnen?

Want God wil Zijn kinderen gelijk maken aan Zijn Zoon, in lijden en heerlijkheid. Is dit niet hetzelfde verlangen als we bij de apostel Paulus vinden? Hij verlangt zeer de Heere Jezus te mogen kennen in de kracht van Zijn opstanding en in de gemeenschap van Zijn lijden (Filippenzen 2 : 10). Dat is wel een vernederende weg die ingaat tegen ons vlees en bloed. We willen er uit onszelf niet aan dat we door een periode van ziekte heen moeten, of dat we met beperkingen moeten leven. De Heere wil het gebruiken om van onszelf af te zien en het lijden van de Heere Jezus te kennen. Daar is het lichaam ten volle bij betrokken. Christus heeft Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen op het hout. Wat heeft het Jezus een lichamelijk lijden gekost! En het doel daarvan is dat wij aan de zonden afsterven. En in die weg wordt het waar zoals de apostel Paulus er naar uit ziet : of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding der doden. Daar jaagt het geloof dan naar. Dan maakt de Heere je ook gelijk aan Zijn heerlijkheid. Dat is de overwinning en redding uit alle nood en dood. Wat geeft dat een heerlijk uitzicht. Je mag je er soms in verblijden. Dat vooruitzicht geeft levende hoop dat al mijn leed en strijd ten goede moet meewerken. Zo gaat het ook in dit onderdeel van dit formuliergebed om de kracht en grootheid van de Heere Jezus.

H.I. Ambacht ds. J.P. Boiten

Wij zijn op weg naar ons eeuwig huis. (4)

Prediker 12

Op weg naar ons eeuwig huis krijgen we steeds weer opnieuw te maken met allerlei zaken die ons los maken van de dingen van dit leven. Worden we er bij bepaald dat niets hier blijvend is en dat we daarom ons vertrouwen niet kunnen stellen op dit

leven. We worden geroepen om elke dag weer onze hoop op de Heere te stellen en het voor dit leven en voor de toekomst van de Heere te verwachten. Om ons voor te bereiden op het einde van dit leven.

Het einde van dit leven dat geeft de Prediker weer met het beeld van het zilveren koord dat wordt verwijderd, de gouden oliehouder die wordt verbrijzeld, de kruik bij de bron die wordt stuk gebroken en het rad bij de waterput dat wordt verbrijzeld.

De gouden oliehouder is het lichtstralend beeld van het leven en die hangt aan een zilveren koord. De edele metalen zilver en goud geven de hoge waardering van het leven aan. Dit leven hier op aarde is ons door de Heere geschonken en heeft daardoor een grote betekenis, we mogen er zeker niet lichtvaardig mee omgaan. Wij zijn niet zo maar toevallig in dit leven, maar we zijn door de Heere gewild en Hij heeft Zijn bedoeling met ons leven, ook al zien wij dat niet altijd. Geen enkel leven is waardeloos of zonder betekenis in Gods ogen. Daarom mogen wij ook nooit lichtvaardig een einde maken aan het leven van anderen of van onszelf. Mogen we ons niet zo maar zonder reden in gevaar begeven.

Maar al is ons leven nog zo kostbaar, eens komt er een einde aan. Onzichtbare vingers maken het zilveren koord los, zodat de gouden oliehouder neerstort en de lichtvlam dooft. Het leven hier op aarde is ten einde. Dat wordt ook duidelijk gemaakt met de waterkruik die gebroken bij de waterput ligt, omdat het rad, dat dienst deed om de kruik in het water te laten zinken, is vermolmd en gebroken. De bron waaruit regelmatig werd geput is niet meer te bereiken en het einde van dit leven is aangebroken.

Het stof waaruit wij geschapen zijn keert terug tot de aarde. Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren. En de geest keert terug tot God, Die ons de geest gegeven heeft. God Die ons geschapen heeft naar lichaam en geest, Die ook lichaam en geest aan elkaar verbonden heeft, Die bepaalt ook het einde van dit leven. Alles ligt in de handen van de Heere en Hij houdt ook alles vast in handen tot het einde toe.

Als we alleen op dit leven letten is er alleen de vergankelijkheid, wordt alles bepaald door het einde en kunnen we alleen maar met de Prediker zeggen: ijdelheid der ijdelheden, één en al vluchtigheid. Het leven is een damp en de dood wenkt ieder uur. Waarom zou je je nog druk maken over heel veel dingen en je aftobben in dit leven? Het is toch allemaal ijdelheid. Leef je eigen leven en maak je nergens druk om. Toch is dit niet de taal van de Prediker en niet de taal van heel de Bijbel. Wel is heel veel in dit leven ijdelheid en maken wij en heel veel mensen ons druk over veel zaken die geen werkelijk-

ke betekenis hebben. Maar ondertussen blijft het toch boven alles waar dat de Heere God ons heeft geschapen, dat Hij ons heeft gewild en dat Hij Zijn bedoelingen heeft met ons leven. Bij alles blijven wij geroepen om naar Gods wil te leven, om te leven tot eer van God en tot heil van de naaste. Daarom is er ook de oproep van de Prediker: vrees God en houd Zijn geboden, want dit geldt voor alle mensen.. want God zal elke daad in het gericht brengen, ook de daden die voor de mensen verborgen blijven. Alles komt in het gericht, hetzij goed hetzij kwaad. Over goed en kwaad wordt definitief beslist in het oordeel van God en Hij zal als de alwetende en rechtvaardige Rechter het beslissende oordeel uitspreken over ieder mens. Daarmee wordt dan ook een perspectief geopend dat uiteindelijk de klacht "alles is ijdelheid" doet verstommen. Maar vanuit het geheel van de Bijbel wordt dan ook onze aandacht gericht

op Jezus Christus. Want hoe zouden wij mensen, wij zondaren, in het gericht van God kunnen bestaan als alles uit ons leven openbaar komt? Dan is er zoveel dat ons aanklaagt en beschuldigt. Maar dan mogen we het in het geloof ook weten en door de werking van de Heilige Geest in het geloof ook beleven dat we in het laatste oordeel niet alleen staan. Ook dan zal Jezus Christus, onze Zaligmaker, bij ons zijn en heel ons leven voor Zijn rekening nemen. Bij alle beschuldigingen die er terecht tegen ons ingebracht worden zal Hij dan wijzen op Zijn lijden sterven, dat een volkomen verzoening is voor al onze zonden. Door Zijn opstanding is voor ons het leven bereid en mogen wij bij de aftakeling van dit leven en bij het naderen van de dood vol verlangen uitzien naar de wederkomst van onze Heer, Die ons zal opnemen in Zijn heerlijkheid en ons zal doen delen in Zijn volkomen heil.

Dirksland, ds. J. Willemsen

Omgaan met verlies (1)

Wie wil verlies lijden? Wie wil ermee geconfronteerd worden? Kunnen we het niet beter hebben over winst dan over verlies? Dit geldt al in het bedrijfsleven, hoeveel te meer in je eigen leven. Verlies kan je leven op z'n kop zetten. Als je vee moet geruimd worden, grijpt dit meer in dan gezichtsverlies. Het betekent ook meer dan verlies aan inkomen. Ruimen is in wezen wegwezen! Met name het verlies van werk kan ingrijpend zijn. Hoeveel te meer wanneer je je gezondheid voorgoed kwijtraakt. Toch wil ik het daarover nu niet hebben,

wanneer we nadenken over verliezen lijden. Want wat verliezen we?

De Heere Jezus heeft in Lukas 9:25 nog heel iets dat belangrijker op het oog en wil dit onder onze aandacht te brengen. Met nadruk onderwijst Hij ons dat je de hele wereld kunt winnen en schade kunt lijden aan je ziel. Ziel verloren is al verloren, zei men vroeger wel eens. En het is maar al te waar. Met het oog op deze woorden van de Heiland willen we nadenken over verlies om wat dit meebrengt.

Dingen of mensen

Het maakt wat uit of we dingen verliezen of mensen. Al is er ook in dit opzicht onderscheid, want het ene verlies is het andere niet.

Want hoeveel is iets je waard?

Wanneer we een Euro verliezen, spreken we niet van een kapitaal. Bij andere bedragen hakt het in. Wanneer bij inbraak een erfstuk(je) ontvreemd wordt, kan zo iets voor ons van onschatbare waarde zijn. Zoals een foto die verbrand is of bij een ramp veel voorgoed verdwenen is, dit echt een verlies is. Erger wordt het wanneer we alles kwijt zijn (geraakt).

In het algemeen geldt, wat in Psalm 17 onder woorden wordt gebracht: *red mij van hen die 't ruim genot der wereld voor hun heilgoed achten, geen deel dan in dit leven wachten...*

Dieren of mensen

Sommigen zijn zo gehecht aan hun dier, dat het verlies ervan diep raakt. Hun huisdier is hun metgezel geworden. Er zijn er die van hun schoothondje spreken. Hoeveel te meer wanneer je hele veestapel er aan gaat. Meer dan wat je lief is kunnen we dan zeggen

Staat er niet in het Woord van God dat de rechtvaardige het leven van zijn beesten kent? In de Bijbel wordt nog een ander beeld gebruikt om aan te geven hoe nauw de band is tussen mens en dier. De HEERE klaagt er over, via de profeet Jesaja, dat een os zijn bezitter kent en een ezel de krib van zijn heer. Zo erg is het wanneer Gods eigen volk niet 'verstaat' wie Hij voor Zijn volk is. Het is nog minder dan de beesten!

Gezondheid

We kunnen zoveel te maken hebben met verlies aan gezondheid, dat we geen woord teveel zeggen, wanneer we moeten klagen: ik *bén* ziek.

Ondanks alle medicijnen blijft de pijn onophoudelijk en voelen we ons soms doodziek.

Geen middel helpt en we worden dagelijks geconfronteerd met ons broos bestaan. Het is waar dat de ene ziekte de andere niet is en dat de een meer pijn kan verdragen dan de ander. Maar als je langdurig ziek bent én blijft, kun je er onder lijden dat je je gezondheid voorgoed kwijt bent, met alle gevolgen daarvan. Lichaamsgebreken worden niet alleen zichtbaar voor anderen, ze raken je hele bestaan.

We kunnen te maken krijgen met verlies van gehoor, van gezichtsvermogen, met verval van krachten, van het niet meer kunnen ruiken en voelen en al die ellendige dingen meer. Je zult maar met een ernstige ziekte te maken krijgen, die steeds meer om zich heen grijpt en tenslotte het einde van je leven inhoudt. Vaak is het nog schrijnender wanneer je geest wordt aangetast. Dat kan al jong gebeuren, bij een ongeval of bij een erfelijke ziekte. We kunnen denken aan de ziekte van Alzheimer, die meer meebrengt dan menigeen vermoedt of de ziekte van Parkinson, die heel wat teweeg kan brengen voor jezelf en voor je omgeving. Door dergelijke ziekten kun je je decorum verliezen en ga je 'getekend' door het leven.

Ongevallen kunnen verstrekkende gevolgen hebben, voor de persoon zelf en voor diens omgeving. Je zult maar pas getrouwd zijn of als moeder van een groot gezin voor altijd uitgeschakeld zijn en onvoorstelbaar hulpbehoevend worden.

Dan is er onnoemelijk veel verdriet bij het zo ineens verliezen van gezondheid, lichaamskrachten en geestkracht. Om maar iets te noemen. Wat ben je dan voorgoed afhankelijk van mensen geworden!

Van genade leven, kan voor ons moeilijk zijn, maar van genade van mensen te

moeten leven niet minder.

We weten vaak niet wat mensen om ons heen meemaken bij het verlies van zoveel, vooral wanneer zij veel proberen te verbergen of er niet met anderen over durven of willen spreken.

Verlies van elkaar

Veel kunnen we verliezen aan gezondheid en krachten, maar je bent nog bij elkaar en hulp van elkaar ontvangen en elkaar bieden. Alles stellen wij in het werk om er doorheen te komen, ook al valt het op den duur niet mee om het vol te houden.

Toch, hoe moeilijk het kan worden, je geeft jezelf tot en met om verder te leven. Moed verloren, is al verloren, zegt men wel eens. Dit is wel duidelijk dat een mens wil leven, hoe geschonden dit

leven is en hoe zwaar dit ons valt.

De satan heeft wel gelijk wanneer hij zegt dat een mens alles zal geven voor zijn leven. We lezen dit in de geschiedenis van Job, die zo zwaar werd getroffen.

Maar hoeveel je ook verliest, als je elkaar nog maar mag behouden. Elkaar als man en vrouw, elkaar als gezin; als je kinderen en kleinkinderen maar in leven mogen blijven, hoe vaak je ook naar het ziekenhuis of de instelling moet gaan en hoe erg dit ook allemaal mag zijn, je bént er dan nog.

Het verlies van elkaar is onbeschrijfelijk en houdt zoveel in.

Daarover de volgende keer.

Ede

ds. J. Van Amstel

Afscheid Ds. J. van Amstel

Kracht naar Kruis

Het is treffend hoeveel artikelen ds. J. van Amstel in de vele jaargangen van ons blad *Kracht naar Kruis* heeft geschreven. We zijn hem dankbaar voor zijn inzet en de gave die hij van God heeft ontvangen om op een heldere wijze de soms moeilijke geloofs- en levensvragen onder woorden te brengen. De meeste artikelen gaan dan ook, evenals zijn boeken, over het pastoraat. Dat kenmerkt onze scheidende predikant het meest.

Als kleine jongen wonend in hetzelfde dorp Huizen moest ik weleens van mijn opoe boodschappen doen bij de kruidenierszaak van Van Amstel, een gezellige buurtwinkel midden in het oude dorp.

Zijn vader leefde graag onder de mensen, liep altijd met een stofjas aan en bediende de klanten op een prettige wijze. Dat beeld staat nog steeds op mijn netvlies. Ik kan mij dan ook voorstellen dat op zo'n zelfde wijze de zoon, ds. J. van Amstel, jaren lang met gepaste kleding en de nodige humor in de gemeente van Jezus Christus mensen bediende met het Evangelie van Jezus Christus.

Ds. Van Amstel wilde met hart en ziel pastor zijn om de gemeente van Jezus Christus in zijn diversiteit te onderwijzen en te bemoedigen om aan hen de

redding in Christus te verkondigen. Ds. Van Amstel heeft de gave om dit met een praktische, pastorale inslag te doen. Hierdoor karakteriseert hij zich als een echte pastoraaltheoloog. Bij hem gaat het erom dat het Woord van God moet landen in het leven van mensen, daar moet het mensen aanspreken. Dat is geen vluchtige werkzaamheid van een predikant, die elke keer automatisch wordt afgedraaid. Het gaat in de overdracht van het Woord naar de mensen toe met een worsteling gepaard, om Christus te kennen, erkennen, belijden en lof te prijzen. Bij de predikant moeten de schappen van zijn winkel steeds gevuld zijn vanuit de persoonlijke omgang met het Woord. Om dat te lezen, mediteren, en ermee in gebed te zijn, om uitdeler te zijn van de veelvuldige genade van Christus.

De predikant heeft tot taak om het Woord van God zo te verklaren dat de Geest van Christus ermee verder aan de slag kan gaan om een verandering bij mensen teweeg te brengen. Vanuit de artikelen die ds. Van Amstel voor ons blad schreef lezen we dat hij de kunst verstaat om als pastoraaltheoloog de boodschap van God aan de mensen niet in begrippen over te brengen.

Dogmatische begrippen raken alleen ons bewustzijn aan, terwijl het verstaan van woorden door middel van een levendige meditatie een dieper bereik heeft.

Daarin gaat het niet zozeer om het begrijpen van woorden en teksten, maar of ik 'in Christus' ben. Deze vraag werd door ds. Van Amstel in zijn artikelen ook gesteld: kennen we iets van de geestelijke inspanning of ons leven en bestaan 'in Christus' is? Dan stellen we ons open voor de invloed van Gods Geest door Woord, meditatie en gebeden en kan de relatie tussen geloof en ons leven worden gelegd. Als bestuur en lezers willen we ds. Van Amstel hartelijk bedanken voor zijn jarenlange

trouwe inzet voor ons blad, waardoor hij mensen heeft getroost en bemoedigd. Het zal niet ledig terugkeren naar de Heere, maar doen wat Hij ermee voor heeft gehad! We wensen u met uw vrouw van harte Gods zegen.

Benschop Ds. C. Bos, voorzitter

VADER

Gij moogt uw Schepper Vader noemen,
Jezus heeft het Zelf gezegd,
in Zijn diepe grote liefde,
in 't gebed terneer gelegd.
Onze Vader ...met veel eerbied
vouwen wij de handen saâm,
sluiten wij de beide ogen,
om zo tot Zijn Troon te gaan.

Vader, wilt Gij ons vergeven
't geen ons weer heeft aangekleefd
al die zonden en die schulden,
waarvoor je in stilte beeft.
Vader, wilt JU ons straks dragen
door de poort die open gaat;
het is haast niet voor te stellen,
wat ons dan te wachten staat.

Wat een niet te schatten liefde
is er in het Vaderhart;
welk een toevlucht voor Zijn
kind'ren
in hun vreugde, strijd en smart.
Elke dag Hem Vader noemen,
vult ons hart met diep ontzag;
dat gij daar om Jezus wille,
God uw Vader noemen mag.

C. Spaanderman

uit: Na het donker...eeuwig licht

Weten en vergeten....

Al vaker heb ik iets geschreven over ons geheugen. Dat heeft met mijn vakgebied te maken. Maar deze keer wil ik een andere kant van ons geheugen belichten. Iets wat voor ons allen herkenbaar zal zijn. We lezen regelmatig in de krant over inbraken, ongelukken, een aanranding. Helaas gebeuren dit soort dingen wekelijks, maar misschien wel dagelijks, in ons land. Sommige personen hebben de inbreker gezien, kunnen het ongeluk goed beschrijven. Maar dan opeens lezen we enkele weken later dat er tegenstrijdige verklaringen zijn afgelegd. Zeker als de dader pas na jaren opgepakt is. De oorzaak dat we ons iets niet kunnen herinneren terwijl er toch sprake was van een ingrijpende gebeurtenis, zoeken de wetenschappers in het brein. Het functioneren van de hersenen wordt beïnvloed door stress, zoveel is algemeen bekend. Onze geheugenfuncties, dus ons geheugen is kwetsbaar. Iets onthouden kost ons allemaal veel moeite als we gestrest zijn. En feiten uit ons geheugen tevoorschijn halen lukt beter als we ontspannen zijn. Maar ook als we ontspannen iets hebben meegemaakt, dan kloppen herinneringen beter. Vaak gaat het dan om mooie herinneringen. Uit de verhalen van mensen met een posttraumatische stresssysteem hebben we in ieder geval kunnen leren dat de feitelijke betrouwbaarheid van hun herinneringen vaak zeer te wensen overlaat. Men is er vast van overtuigd. Maar later blijkt dat de herinneringen echt niet kloppen met de feiten. Dit is heel vervelend, zeker voor de persoon zelf en de betrokkenen. De grote boosdoener is in dit soort kwesties ons geheugen. Van ellendige gebeurtenissen herinneren we ons niet

of nauwelijks de details. Hoe vreemd het misschien klinkt, daar hebben we ook weer baat bij. Het stresshormoon zorgt er namelijk voor dat de traumatische gebeurtenis of informatie slecht opgeslagen wordt in het geheugen. Soms komt het voor dat iemand zich er niets meer van kan herinneren. Dus die hele vervelende gebeurtenis zit dan niet in ons geheugen gegrift, want deze niet is niet volledig bij ons binnen gekomen. En vandaar dat het geheugen het maar ten dele of helemaal niet opslaat.

Wat zit een mens toch wonderlijk in elkaar. God heeft ons mensen zo mooi geschapen..!

Om volledig te zijn wil ik nog iets anders benoemen. Onze hersenen, ons geheugen kan in de loop van de tijd herinneringen produceren die niet overeenkomen met de kale feiten. En dit is altijd heel lastig te accepteren. Dat kunnen we bijna niet. En als we te maken hebben met een echt slachtoffer... Waarvan u weet wat diegene meegemaakt heeft. En deze persoon vertelt dingen waarvan u zeker weet dat het zo niet gebeurd is. Wat is dan het beste? Mijn advies is: laat het maar zo. U bent geen rechter, geen therapeut. We zijn slechts luisteraars. Want een echt slachtoffer is erbij gebaat als we geloven wat beweerd wordt. Want het is zijn of haar werkelijkheid. Heeft u een goede band met het slachtoffer, dan kunt u in vriendelijke voorzichtige bewoordingen er iets over zeggen.

Maar houd altijd in uw achterhoofd dat herinneringen aan een hele vervelende gebeurtenis vaak niet tot in detail vol-

ledig zijn, dat er gaten kunnen zitten in het verhaal of dat het slachtoffer na jaren er nieuwe herinneringen bij gevoegd heeft.

Aan de andere kant: onze eigen herinneringen aan vroeger zijn soms ook wat veranderd in de loop van de jaren. Hopelijk met een positief sausje, want het is fijn als we terug kunnen kijken op een mooie jeugd, op fijne ouders en een prachtige huwelijksdag!

*Met een vriendelijke groet,
Marianne*

Dagelijks bestuur van de stichting:

Ds. C. Bos, voorzitter, PKN (hervormd)
Benschop

Ds. J.A.H. Jongkind, secretaris,
PKN (hervormd) Langerak

Dhr. M.C. Paul, penningmeester,
PKN (hervormd) Dirksland

Ds. A. Snoek, PKN (hervormd),
Kesteren

Ds. J.P. Boiten, eindredacteur,
Christ. Geref., H.I. Ambacht

Eindredacteur:

Ds. J.P. Boiten, Antoniuslaan 53,
3341 GA Hendrik Ido Ambacht,
Tel. 078 2000 512

Tevens adres voor kopij.

e-mail : j.p.boiten@solconmail.nl

Medewerkers:

Ds. J. van Amstel, Christ Geref., Ede
Rev. W. de Jong, Chr. Reformed
Church, Straffordville, Ontario, Canada
Mevrouw M.A. Tanis, Christ. Geref.,
Goedereede

Ds. J. Willemsen, PKN (hervormd)
Dirksland

Abonnementen:

Dit blad verschijnt in de eerste week van elke maand (10 maanden van het jaar);

Alle chronisch zieken kunnen dit blad gratis ontvangen; de abonnementsprijs is € 10 per jaar; het banknummer is: NL40 INGB 0000 9389 39 ten name van Stichting Kracht naar Kruis te Den Haag; mailadres voor algemene berichten info@krachtnaarkruis.net;

Opgave nieuwe abonnees en adreswijzigingen aan: abonnee@krachtnaarkruis.net of Ledenadministratie Kracht naar Kruis, Philipshoofjesweg 15, 3247 XR te Dirksland.

Alle informatie over KNK kunt u vinden in www.krachtnaarktuis.net